

Název školy: **Základní škola a Mateřská škola Žalany**

Číslo projektu: **CZ. 1.07/1.4.00/21.3210**

Téma sady: **Fyzika 6. – 9.**

Název DUM: **VY_32_INOVACE_4A_7_OBJEM**

Vyučovací předmět: **Fyzika**

Název vzdělávacího materiálu: **Objem**

Autor: **Mgr. David Hytha**

Datum vytvoření: **květen 2013**

OBJEM

Anotace: DUM je určen k výuce učiva fyzikální veličiny objemu. Žáci procvičí jeho výpočet pomocí vzorců. Seznámí se s jednotkami i způsoby, jakými objem měříme.

Očekávaný výstup: Žák získá základní informace o fyzikální veličině objemu. Bude znát jednotky objemu a čím objem měříme.

Věková skupina, ročník: ZŠ, 6. ročník

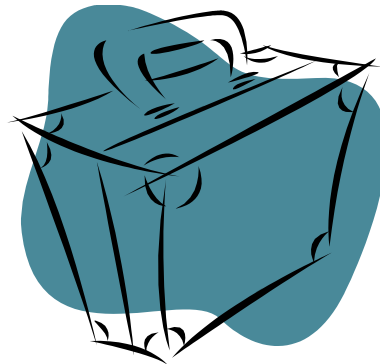
Metodické pokyny: Žáci pracují samostatně, sledují a poslouchají učitelův výklad. Důležité poznámky si na pokyn učitele zapisují do sešitu. Učitel v úvodu prezentace navazuje na minulou látku, kterou může zopakovat. Následuje nová látka zaměřená na objem. Žáci se seznámí se základními informacemi o objemu a jeho výpočtech. Dále jsou seznámeni s převody jednotek týkajících se objemu, určováním obsahu za pomoci vzorců i čtvercové metody. Prostor pro samostatnou činnost dostávají při zjišťování objemu kamene. Pokus jehož instrukce sledují přesně dle prezentace. V samotném konci mají několik otázek k zopakování probíraného tématu. Odpovědi jim zobrazí učitel po uplynutí určeného časového limitu.

Pomůcky: Psací potřeby, sešit, kameny, voda, odměrné válce

Časový harmonogram: 30 – 35 minut

OBJEM

- Odvozená fyzikální veličina, která udává velikost prostoru.
- Značíme jí písmenem – V
- Hlavní jednotka – m^3
- Ostatní jednotky - dm^3 , cm^3 , mm^3 , l, dl, cl, ml

Výpočet objemu

- Výpočtem pomocí vzorců
  - Krychle ..... $V = a \cdot a \cdot a$
  - Kvádr ..... $V = a \cdot b \cdot c$
- Pomocí odměrných válců a jiných odměrek

Další jednotky pro měření objemu

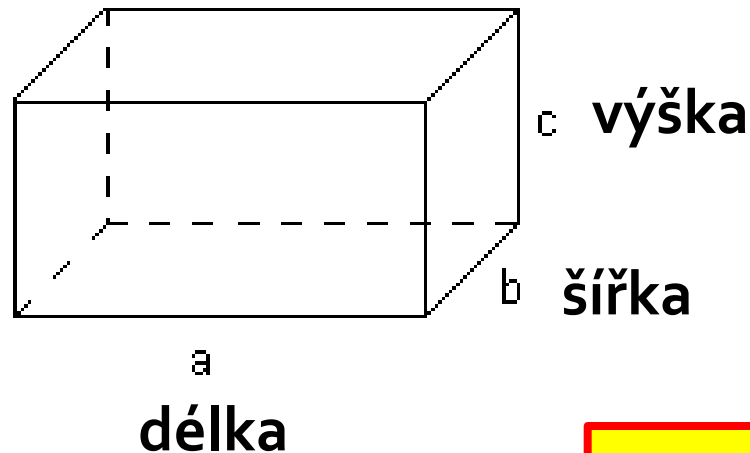
- litr
- hektolitr
- mililitr
- centilitr
- decilitr

1 litr	= 1 l	=	1 dm³
100 l	= 100 dm³	=	0,1 m³
1 ml	= 0,001 l		
1 cl	= 0,01 l		
1 dl	= 0,1 l		

OBJEM

- Kolik těleso váží si snadno zvažíme.
- Kolik je ale vody v napuštěné vaně?
- Každé těleso má určitý tvar.

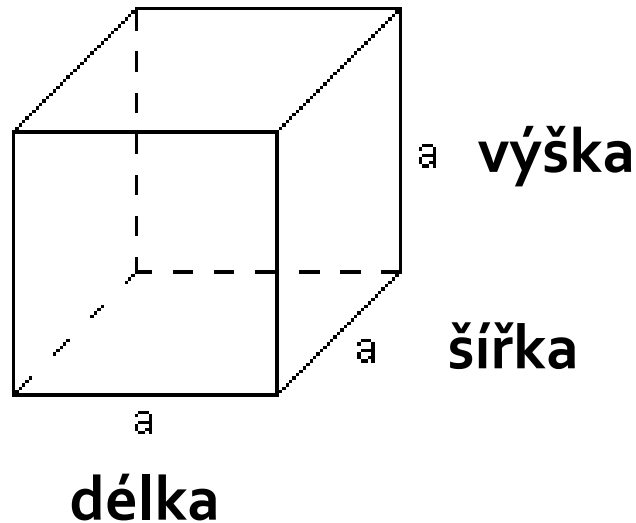
KVÁDR

$$V = a \cdot b \cdot c$$

OBJEM

KRYCHLE

Bude-li délka hrany 1 metr, vypočítáme objem :

➤ $V = 1 \text{ metr} \cdot 1 \text{ metr} \cdot 1 \text{ metr}$

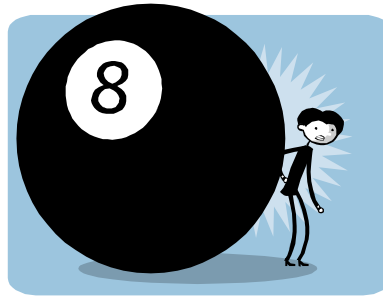
➤ m^3

➤ „metr krychlový“

$$V = a \cdot a \cdot a$$

OBJEM

koule

$$V = \frac{4}{3} \pi r^3 = \frac{1}{6} \pi d^3$$

$$V = 4 \cdot \pi \cdot r^3 : 3$$

válec

$$V = \pi \cdot r^2 \cdot h$$

OBJEM

- V jakých jednotkách měříš objem limonádových lahví?
- V jakých jednotkách měříš natankovaný benzín?
- Co dál můžeš v těchto jednotkách měřit?

v litrech

POKUS

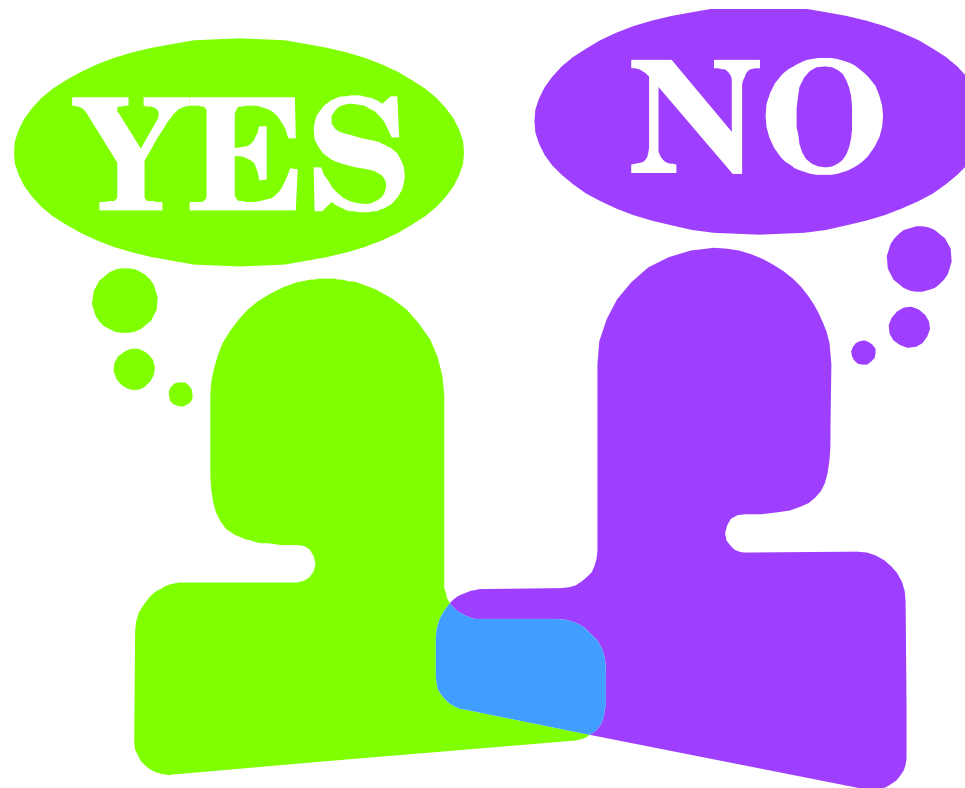
- Určíme objem kamene
  - Vezmeme odměrku a naplníme ji vodou.
  - Zapíšeme objem samotné vody.
  - Vhodíme kámen.
  - Zapíšeme hodnotu objemu vody + kamene.
  - Celkový objem vypočteme tak, že $V = V_2 - V_1$
  - Zvýrazníme objem kamene.

Opakování

- **Jaký je vzorec pro objem krychle?**
- $V = a \cdot a \cdot a$
- **Jaký je vzorec pro objem kvádru?**
- $V = a \cdot b \cdot c$
- **Jaká je hlavní jednotka měření objemu?**
- dm^3
- **Jaké znáš další jednotky pro měření objemu?**
- litr, hektolitr, mililitr, centilitr, decilitr ....

Závěr

Porozuměl jsi dnešní látce?

Líbila se vám dnešní hodina?

Zdroje

■ Použitý software:

- MS Windows 7, MS Office PowerPoint 2007

■ Použité informace:

- Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. David Hyťha
- ROSECKÁ, Zdena a Arnošt MÍČEK. *Fyzika*. 1. vyd. Brno: Tvořivá škola, 2008. ISBN 80-903397-7-4.

■ Použité obrázky:

- AUTOR NEUVEDEN. <http://www.gymhol.cz/> [online]. [cit. 29.5.2013]. Dostupný na WWW: <http://www.gymhol.cz/projekt/matika/rovnobez/rovno7.htm>
- AUTOR NEUVEDEN. <http://www.zsdoberichovice.cz/> [online]. [cit. 29.5.2013]. Dostupný na WWW: http://www.zsdoberichovice.cz/ukoly/matika/testy/testy.php?go=m6_24
- Galerie MS Office, www.office.microsoft.com